

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 157/2013-63

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta, zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti J., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. ., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti J., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Martin **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti J., s. r. o., **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Martin **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Martin je p o v i n n ý uhradiť spoločnosti J., s. r. o., trovy konania v sume 247 € (slovom dvestoštyridsaťsedem eur) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. Š., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2012 doručená sťažnosť spoločnosti J., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 a v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 67/2008.

1. Sťažovateľ doručil 24. júna 2008 okresnému súdu dva návrhy na vydanie platobného rozkazu. Oba boli podané proti spoločnosti H., s. r. o., M. (ďalej len „odporca“). Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 22 Cb 67/2008 bolo zaplatenie sumy 7 809,30 € s príslušenstvom predstavujúcej zvyšnú časť ceny technologických zariadení vyhotovených sťažovateľom na základe objednávky odporcu. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 bolo zaplatenie sumy 18 591,74 € s príslušenstvom predstavujúcej cenu „za navyše práce, ktoré boli potrebné na riadne zhotovenie diela podľa... objednávky odporcu a ktoré vyplynuli z požiadaviek odporcu počas procesu zhotovovania základného diela...“.

Okresný súd obe uvedené konania spojil 16. septembra 2010 na spoločné konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. 17 Cb 69/2008.

Podľa sťažovateľa okresný súd „od podania uvedených návrhov na vydanie platobného rozkazu... vykonal niekoľko zásadných pochybení, ktoré mali za následok

porušenie práv sťažovateľa... na prejednanie jeho veci bez zbytočných prietahov a viedli k porušeniu právnej istoty u navrhovateľa“.

V konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 67/2008 podľa sťažovateľa *„nebolo v čase od 27. 11. 2008 do 16. 09. 2010 zo strany súdu žiadnym spôsobom konané. Až dňa 16. 09. 2010 bolo v uvedenej veci vydané uznesenie o spojení konaní...“.*

Sťažovateľ poukazuje na pochybenie v ďalšom priebehu konania sp. zn. 17 Cb 69/2008, keď potom, ako podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 20. júna 2011, ktorým mu bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, mu bola z justičnej pokladnice doručená výzva na bezodkladné uhradenie preddavku, hoci o jeho odvolaní ešte nebolo rozhodnuté. Zdôrazňuje, že s jeho odvolaním *„sa ani do dnešného dňa nik nezaoberal a súd prvého stupňa postupuje v konaní č. 17 Cb 69/2008 tak, akoby žiadne odvolanie ani podané nebolo“.*

Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd *„dlhodobo žiadnym spôsobom nereagoval na výzvy sťažovateľa ohľadom procesných úkonov v súdnom konaní. Sťažovateľ nedisponoval informáciou o tom, čo sa dialo s konaním, ktoré bolo vyčlenené na samostatné konanie a až listom zo dňa 23. 11. 2011 bol na základe opakovaných dopytov informovaný, že bolo postúpené Okresnému súdu v Trnave. Táto situácia spôsobila právnu neistotu sťažovateľa v predmetnom súdnom spore...“.* Sťažovateľ kritizuje aj dĺžku znaleckého dokazovania (*„takmer jeden rok“*). Konštatuje, že počas konania *„využíval zákonné prostriedky, ktoré mal k dispozícii, pričom aj na výzvy okresného súdu reagoval včas. Naopak, v postupe Okresného súdu... boli a sú viaceré obdobia nečinnosti, ktoré nie sú odôvodnené prekážkami postupu konania...“.*

Ďalej sťažovateľ dôvodí tvrdením, že *„podal predsedníčke Okresného súdu... sťažnosť na postup súdu... V odpovedi predsedníčky OS... zo dňa 13. 01. 2012 je výlučne konštatované ospravedlnenie za pochybenie pracovníčok súdu. Zvyšnými námietkami sťažovateľa... sa predsedníčka súdu nezaoberala. Sťažovateľ podal na Krajskom súde v Žiline žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti... V odpovedi zo dňa 11. 04. 2012*

predseda Krajského súdu v Žiline konštatoval čiastočnú opodstatnenosť nespokojnosti sťažovateľa... a uložil predsedkyni súdu prvého stupňa zaoberať sa všetkými bodmi podanej sťažnosti. Dňa 08. 06. 2012 obdržal sťažovateľ odpoveď predsedníčky Okresného súdu... s tým, že všetky... namietané porušenia jeho práv majú podľa jej vyjadrenia procesný charakter a má za to, že spôsob vedenia konania je výlučne v kompetencii zákonného sudcu.“.

Sťažovateľ súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o jeho sťažnosti.

2. Podaním doručeným ústavnému súdu 27. decembra 2012 sťažovateľ predložil ďalšie písomné prílohy k jeho sťažnosti a prehĺbil aj svoju argumentáciu, podľa ktorej v žalovanom konaní „*znalecký posudok bol súdom nariadený s časovým odstupom takmer 5 rokov odo dňa odovzdania diela ako celku odporcovi a od jeho zabudovania do iného zariadenia v spoločnosti V. vo Švédsku...“.*

3. Ústavnému súdu sťažovateľ doručil 28. marca 2013 ďalšie doplnenie svojej sťažnostnej argumentácie. Ňou znovu namietal zákonnosť nariadeného znaleckého dokazovania, ako aj neumožnenie nahliadnuť do súdneho spisu v žalovanej veci v marci 2013 okresným súdom.

4. Ústavný súd si 13. februára 2013 vyžiadal od okresného súdu spis v predmetnej veci. Okresný súd spis doručil 8. marca 2013.

5. Ústavný súd prijal uznesením č. k. III. ÚS 157/2012-33 z 3. apríla 2013 sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol.

Následne 2. mája 2013 vyzval ústavný súd okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a na oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

6. Sťažovateľ doručil 9. mája 2013 ústavnému súdu podanie označené ako „*Návrh na nariadenie predbežného opatrenia*“, v ktorom opätovne zosumarizoval svoje zásadné výhrady voči postupu okresného súdu v žalovanej veci. Podľa jeho názoru „*pretože v uvedenom konaní sú opakovane a trvalo porušované procesné práva navrhovateľa, navrhovateľ má naliehavý právny záujem na tom, aby do rozhodnutia Ústavného súdu SR o tom, či sú v konaní pred Okresným súdom Martin sp. zn. 17 Cb/69/2008... porušované jeho práva, nedošlo v konaní pre Okresným súdom Martin... k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej. Po rozhodnutí vo veci samej v konaní pre Okresným súdom Martin by podľa názoru navrhovateľa už nebolo rozhodnutím Ústavného súdu možné poskytnúť účinnú ochranu jeho právam.*“. Preto navrhol, aby ústavný súd nariadil takéto „*predbežné opatrenie*“: „*Okresný súd Martin je povinný zdržať sa konania v právnej veci vedenej na návrh navrhovateľa: J., s. r. o. sídlom... B., IČO... proti odporcovi: H., s. r. o. sídlom... M., IČO... o zaplatenie 18 591.74 EUR s prísl. pod č. 17 Cb/69/2008 a v konaní č. 22 Cb/67/2008 vedenom na návrh navrhovateľa: J., s. r. o. sídlom... B., IČO... proti odporcovi: H., s. r. o. sídlom M., IČO... o zaplatenie 7 809.30 EUR s prísl., a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o Ústavnej sťažnosti navrhovateľa zo dňa 12. 07. 2012 vrátane jej neskorších doplnení zo dňa 19. 12. 2012 a zo dňa 13. 03. 2013.*“

7. Sťažovateľ doručil 13. mája 2013 ústavnému súdu listinné dôkazy (podania doložené do spisu okresného súdu), a to „*vzhľadom k tomu, že sa oprávnene domnievame o zaujatom konaní zákonnej sudkyne a podľa aj predchádzajúceho chovania sudkyne predpokladáme, že bude podávať zavádzajúce informácie...*“.

8. Okresný súd doručil ústavnému súdu 7. júna 2013 svoj súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci i vyjadrenie k vecnej stránke prijatej sťažnosti. V ňom okresný súd uvádza, že „*v danom prípade sa jedná o mimoriadne skutkovo a právne*

náročný spor, pôvodne na tunajší súd napadli dve žaloby sp. zn. 17 Cb/69/2008, ktorého predmetom bola žaloba na zaplatenie ceny diela a pod sp. zn. 22 Cb/67/2008, žaloba na zaplatenie ceny navyiac prác na tom istom diele. Predmet diela vo svojej podstate spočíval v prevedení istého druhu zvaračských prác. Tieto veci boli spojené na spoločné konanie. Žalovaný v tomto konaní vzájomným návrhom proti žalobcovi uplatnil nárok na zľavu z ceny diela. Keďže nárok žalovaného voči žalobcovi presahoval nárok žalobcu voči žalovanému, išlo teda o vzájomný návrh a tento bol vylúčený na samostatné konanie. Následne žalovaný uplatnil voči žalobcovi kompenzačnú námietku, ktorá sa čiastočne prekrývala s nárokom uplatneným vo vzájomnom návrhu. Následne žalovaný doručil súdu ďalší vzájomný návrh, ktorý súd posúdil ako rozšírenie pôvodného vzájomného návrhu a uznesením pripustil jeho zmenu. Výška nárokov žalovaného voči žalobcovi bola opakovane menená a spočívala v nárokoch z väd diela, ktoré je predmetom základného sporu vedeného pod sp. zn. 17 Cb/69/2008 a náhrade škody. Všetky nároky žalovaného voči žalobcovi sa pokiaľ ide o sumy líšia, avšak v jednotlivých dôvodoch sa čiastočne prekrývajú. Preto teda súd spojil všetky veci na spoločné konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. 17 Cb/69/2008 a zahŕňa uplatnené nároky žalobcu na zaplatenie ceny diela, uplatnený nárok žalobcu na zaplatenie navyiac prác na tom istom diele, kompenzačnú námietku žalovaného voči žalobcovi, ako aj vzájomný návrh žalovaného voči žalobcovi titulom väd diela a náhrady škody. Keďže všetky tieto nároky navzájom súvisia bolo v konečnom dôsledku nevyhnutné spojiť konania o nich na spoločné konanie, ale fakticky to znamená štyri spojené konania. Po skutkovej stránke sa tiež jedná o náročnú vec, ktorá si vyžiadala aj pribratie znalca do konanie na posúdenie kvality diela.“.

K prieskumom, ktoré prípadne mal spôsobiť sťažovateľ, okresný súd uviedol, že „pokiaľ ide o žalovaného, tento v rámci svojej obrany činil vo veci rozličné návrhy, ktorými sa domáhal rôznych nárokov voči žalobcovi. V danom prípade ide o legitímny spôsob uplatnenia nárokov v súlade s § 98 O. s. p., avšak v každom prípade z časového hľadiska predĺži konanie, ktoré sa pôvodne viedlo. Vyplýva to aj z chronológie úkonov okresného súdu, keď v podstate v pravidelných mesačných intervaloch súd vo veci nariaďoval a aj reálne vykonal pojednávania, avšak konanie práve z hľadiska preukazovania dôvodnosti návrhov žalobcov a vzájomných návrhov žalovaného nebolo

možné ukončiť spor. Pokiaľ ide o žalobcu (sťažovateľa), tak potom ako súd začal vykonávať dokazovanie znaleckým posudkom na posúdenie kvality diela realizovaného práve sťažovateľom a po spojení vecí na spoločné konanie, žalobca (sťažovateľ) adresoval súdu rôzne podania, ktoré zahŕňali žiadosti o informácie zo súdneho spisu, žiadosti o zaslanie dôkazov zo súdneho spisu, sťažnosti, námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, ako aj voči sudcom okresného súdu, oznámenia o podozrení zo spáchania rôznych trestných činov, ako aj podanie, ktorým sa domáha náhrady škody pravdepodobne spôsobené nesprávnym úradným postupom. Celkom sa jednalo zhruba o 9 sťažností na postup súdu, 5 námietok zaujatosti, asi 3 trestné oznámenia voči zákonnej sudkyňi, predsedníčke okresného súdu, znalcovi, neznámemu páchatel'ovi. Za týmto účelom bolo nutné poskytovať informácie orgánom činným v trestnom konaní, Generálnej prokuratúre SR, MS SR. Nie je v kompetencii zákonného sudcu, aby vyššie uvedený postup hodnotil ako prieťahy v konaní, pretože každý účastník má právo dožadovať sa svojich práv zákonným spôsobom, keď má pocit, že je na svojich právach ukrátený, avšak v každom prípade to má podstatný vplyv na dĺžku konania.“.

Okresný súd podľa vlastného názoru „vo veci pravidelne a bez zbytočných prieťahov spôsobených súdom, koná... súd od roku 2009 v podstate každý mesiac nariadil a vykonal pojednávanie vo veci a pomedzi pojednávania vybavoval rôzne žiadosti účastníkov a vydal niekoľko procesných rozhodnutí vo veci. Od 4. októbra 2012 keď sa konalo posledné pojednávanie vo veci, už sa žiadne ďalšie nepodarilo uskutočniť, aj keď termíny boli nariadené z dôvodu, ako bolo vyššie uvedené, opakovaných námietok zaujatosti voči zákonnej sudkyňi z rôznych dôvodov, riešeniu sťažností a trestných oznámení, za ktorým účelom bol spis predkladaný, alebo zapožičiavaný k nahliadnutiu rôznym inštitúciám. Najbližší termín je nariadený na 13. 6. 2013... spis obsahuje zhruba 1 170 strán + prílohy, pričom od posledného pojednávania (4. 10. 2012) len účastníci v prevažnej miere žalobca, učinili do spisu cca 300 strán podaní. Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prieťahom... ponechávame na rozhodnutí Ústavného súdu...“.

Okresný súd k vyjadreniu pripojil aj chronológiu úkonov v žalovanom konaní:

«- 24. 6. 2008 napadla žaloba pod sp. zn. 15 Rob/299/2008

- 22. 10. 2008 tajomník senátu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku
- 26. 11. 2008 vydaný platobný rozkaz, podaný odpor
- 29. 12. 2008 spis prevedený do registra „Cb“ pod sp. zn. 17 Cb/69/2008
- 20. 4. 2009 vyrúbený súdny poplatok za odpor
- 11. 5. 2009 vytýčený termín pojednávania na 11. 6. 2009
- 11. 6. 2009 pojednávanie vo veci vykonané a odročené na 11. 7. 2009
- 8. 7. 2009 PZ žalovaného požiadal o odročenie pojednávania
- 9. 7. 2009 vytýčený termín pojednávania na 27. 8. 2009
- Predvolaní svedkovia oznámili, že čerpajú dovolenku, preto termín pojednávania na 27. 8. 2009 zrušený a nariadený nový termín na 11. 9. 2009
- 11. 9. 2009 vykonané pojednávanie vo veci a odročené na 29. 10. 2009
- Z dôvodu OČR samosudkyne termín na 29. 10. 2009 zrušený a nariadený nový termín pojednávania na 10. 11. 2009
- 10. 11. 2009 vykonané pojednávanie vo veci, odročené na 21. 1. 2010
- 10. 11. 2009 uznesením sp. zn. 17 Cb/69/2008 rozhodnuté o vylúčení vzájomného návrhu žalovaného na samostatné konanie
- 19. 1. 2010 termín pojednávania na 21. 1. 2010 zrušený na základe žiadosti PZ žalobcu
- 21. 1. 2010 nariadený termín pojednávania na 4. 3. 2010
- 3. 3. 2010 PZ žalovaného učinil procesné návrhy a to uplatnenie pohľadávky na započítanie, návrh na „zmenu“ uznesenie, návrh na spojenie veci a návrh na prerušenie konania
- 12. 3. 2010, 28. 4. 2010 a 21. 6. 2010 prichádzali návrhy a vyjadrenia od PZ žalobcu
- 16. 9. 2010 uznesenie č. k. 17 Cb/69/200S-283 o spojení veci 17 Cb/69/2008 s vecou 22 Cb/67/2008 – vedie sa pod 17 Cb/69/2008
- 16. 9. 2010 nariadený termín pojednávania na 11. 11. 2010
- 10. 11. 2010 doručený návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia
- 11. 11. 2010 vykonané pojednávanie, odročené na 20. 1. 2011
- 29. 11. 2010 procesný návrh PZ žalovaného, vyčíslenie nárokov z väd diela a vyčíslenie škody

- 8. 12. 2010 zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia
- Z dôvodu čerpania dovolenky zákonného sudcu zrušený termín na 20. 1. 2011 a nariadený termín na 3. 2. 2011
- 3. 2. 2011 vykonané pojednávanie vo veci odročené na 1. 4. 2011
- 25. 3. 2011 PZ žalovaného doručil súdu ďalší vzájomný návrh, ktorý súd posúdil ako rozšírenie vzájomného návrhu z 5. 11. 2009
- 29. 3. 2011 žalovaný písomným podaním predložil rozsiahly materiál, ktorý navrhuje vykonať ako dôkaz a tiež navrhol vypočuť deviatich svedkov, z toho dôvodu bol termín pojednávania na 1. 4. 2011 zrušený a nariadený nový termín na 6. 5. 2011
- 27. 4. 2011 žalobca doručil 65 stranový dôkazový materiál
- 2. 5. 2011 doručil žalovaný 50 stranový dôkazový materiál – právny zástupca žalobcu požiadal o zrušenie termínu na 6. 5. 2011
- 20. 6. 2011 bol do konania pribratý znalec a účastníkom bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku
- 12. 1. 2012 sťažnosť žalobcu, spis vyžiadaný od znalca
- 5. 1. 2012 znalec predložil spis z dôvodu, aby sudca mohol vybaviť sťažnosť
- 17. 1. 2012 spis vrátený znalcovi po vybavení sťažnosti
- Vzhľadom k tomu, že znalec oznámil, že ukončil znaleckú činnosť samosudkyňa znalca predvolala na 20. 3. 2012 a vzhľadom k tomu, že podľa vyjadrenia znalca posudok bol vo finálnom štádiu, pribrala Ing. T. D. do konania ad hoc ako znalca s tým, že znalec zložil do rúk samosudkyne zákonom predpísaný sľub
- 12. 4. 2012 súd urgoval u znalca vypracovanie posudku
- 27. 4. 2012 znalec požiadal o predĺženie lehoty z dôvodu PN
- 21. 5. 2012 predložený spis so znaleckým posudkom
- 31. 5. 2012 pokyn sudcu na doručenie znaleckého posudku účastníkom na vyjadrenie
- 22. 5. 2012 samosudca sa vyjadroval k sťažnosti žalobcu
- 5. 6. 2012 súd rozhodol o priznaní odmeny znalcovi
- 18. 6. 2012 PZ žalobcu sa vyjadril k znaleckému posudku tým, že požiadal o poskytnutie 14-dňovej lehoty na podrobnejšie vyjadrenie

- 21. 6. 2012 z dôvodu čerpania letných dovoleník pojednávanie vytýčené na 4. 10. 2012

- 4. 10. 2012 uskutočnené pojednávanie a odročené na 9. 11. 2012

- 3. 10. 2012 žalobca uplatnil námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi

- 11. 10. 2012 žalobca podal sťažnosť, sudca sa vyjadril 22. 10. 2012 a predsedníčka súdu odpovedala na sťažnosť 25. 10. 2012

- 17. 10. 2012 spis predložený KS Žilina na rozhodnutie o námietke zaujatosti, spis sa vrátil 29. 10. 2012

- 19. 10. 2012 požiadal žalobca o odročenie pojednávania na 9. 11. 2012

- 15. 10. 2012 predložený spis sudcovi na vyjadrenie k sťažnosti

- 18. 10. 2012 sudca sa vyjadril k sťažnosti

- 22. 10. 2012 na sťažnosť odpovedala predsedníčka súdu

- 8. 11. 2012 súd uznesením rozhodol o spojení vecí 17 Cb/69/2008 a 17 Cb/63/2012 na spoločné konanie

- 7. 11. 2012 Krajský súd Žilina predložil OS Martin námietku zaujatosti, ktorú uplatnil žalobca voči zákonnej sudkyňi a všetkým sudcom OS Martin na krajskom súde

- 8. 11. 2012 vyrubený súdny poplatok za námietku zaujatosti

- 8. 11. 2012 vyrubený súdny poplatok za vzájomný návrh

- 13. 11. 2012 predloženie spisu na KS ZA na rozhodnutie o námietkach zaujatosti

- 13. 11. 2012 predložená zákonnému sudcovi sťažnosť žalobcu na vedenie konania a sťažnosť na predsedu súdu

- 16. 11. 2012 vyjadrenie sudcu k sťažnosti

- 21. 11. 2012 predseda súdu odpovedal na sťažnosť

- 26. 11. 2012 odvolanie voči uzneseniu, ktorým bol vyrúbený súdny poplatok za vzájomný návrh

- 29. 11. 2012 predloženie spisu na KS ZA na rozhodnutie o námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyňi a voči sudcom OS Martin

- 30. 11. 2012 odvolanie voči uzneseniu, ktorým bol vyrúbený súdny poplatok za námietku zaujatosti

- 13. 12. 2012 procesný návrh žalobcu na rozhodnutie o časti prejednávanej veci, bolo mu odpovedané e-mailom, že o tomto návrhu súd rozhodne po vrátení spisu z KS ZA

- 17. 12. 2012 opätovný návrh žalobcu na rozhodnutie o časti prejednávanej veci, opätovne odpovedané e-mailom, že bude o procesnom návrhu rozhodnuté po vrátení spisu z KS ZA

- 11. 2. 2013 spis sa vrátil z KS ZA s tým, že ani zákonný sudcovi, ani sudcovia OS Martin nie sú vylúčení

- 12. 2. 2013 sťažnosť žalobcu na prietahy v konaní

- 18. 2. 2013 sudca odpovedal na sťažnosť

- 19. 2. 2013 žiadosť Ústavného súdu o zapožičanie spisu

- 20. 2. 2013 nariadený termín pojednávania na 3. 5. 2013

- 21. 2. 2013 predseda súdu odpovedal na sťažnosť

- 21. 2. 2013 sudcovi predložená žiadosť MS SR na vyjadrenie

- 28. 2. 2013 vyjadrenie zaslané MS SR

- 5. 3. 2013 predložený spis zákonnej sudkyni na vyjadrenie sa k návrhu žalobcu na prešetrenie či nedošlo k spáchaniu trestného činu, ktoré adresoval Generálnej prokuratúre SR a táto vec odstúpila OS Martin (trestný čin sa mal týkať nezaplatenia súdneho poplatku za vzájomný návrh)

- 5. 3. 2013 zapožičaný spis na Ústavný súd SR

- 12. 3. 2013 žalobca podal na Generálnu prokuratúru ďalšiu žiadosť o prešetrenie, či nedošlo k spáchaniu trestného činu

- 12. 3. 2013 žiadosť žalobcu o zaslanie dokladov zo súdneho spisu, vyjadrenie sa k osobe znalca, návrh dôkazov

- 13. 3. 2013 súd odpovedal žalobcovi

- 20. 3. 2013 uplatnenie námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyni

- 26. 3. 2013 uplatnenie ďalšej námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyni

- 5. 4. 2013 spis vrátený z Ústavného súdu

- 10. 4. 2013 súd odpovedal žalobcovi na jeho rôzne žiadosti týkajúce sa doručenia fotokópií, dôkazov

- 12. 4. 2013 žalobca študoval spis

- 15. 4. 2013 súd rozhodol o zamietnutí návrhu žalobcu na rozhodnutie o časti prejednávanej veci

- 16. 4. 2013 sudcovi predložená sťažnosť žalobcu na vyjadrenie + vznesená námietka zaujatosti
- 19. 4. 2013 vyjadrenie zákonného sudcu k zaujatosti
- 23. 4. 2013 z dôvodu vnesenej námietky zaujatosti, zrušený termín pojednávania na 3. 5. 2013 a nariadený termín na 13. 6. 2013
- 23. 4. 2013 predložená žiadosť OR-PZ M. o súčinnosť vo veci vyšetrovania podozrenia z prečinu krivej výpovede a krivej prísahy, ktorého sa mal dopustiť znalec pribratý do konania 17 Cb/69/2008
- 23. 4. 2013 žiadosť OR-PZ M. vybavená
- 24. 4. 2013 vyrubený súdny poplatok za námietku zaujatosti
- 24. 4. 2013 zamietnutie návrhu na opravu zápisnice
- 26. 4. 2013 žalobca požiadal o náhradu škody, ktorú vyčíslil ako náhradu za stratu času pri vypracovaní sťažnosti a žiadosti o informácie
- 29. 4. 2013 spis predložený KS ZA na rozhodnutie o námietke zaujatosti, a odvolaní žalobcu voči uzneseniu, ktorým bola zaviazaný zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania
- 30. 4. 2013 námietka zaujatosti žalobcu voči zákonnej sudkyňi
- 30. 4. 2013 oznámenie žalobcu o skutočnostiach nasvedčujúcich, že bol spáchaný trestný čin, adresované Okresnej prokuratúre T.
- 7. 5. 2013 odpoveď žalobcovi, aby uviedol či jeho žiadosť o náhradu škody má byť chápaná ako žaloba na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa Zákona č. 514/2003 Z. z.
- 22. 5. 2013 žiadosť OR-PZ M. o nahliadnutie do spisu
- 27. 5. 2013 spis sa vrátil z KS ZA s rozhodnutím, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená
- 3. 6. 2013 predložená zákonnej sudkyňi sťažnosť žalobcu na vyjadrenie.»

Ústavný súd zaslal 17. júna 2013 právnemu zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie okresného súdu s možnosťou zaujať k nemu stanovisko.

9. Svoje stanovisko doručil sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu ústavnému súdu 11. júla 2013. Spochybnil v ňom hľadisko hospodárnosti konania pri spojení vecí vedených pod sp. zn. 22 Cb 67/2008 a sp. zn. 17 Cb 69/2008, „*keďže najmä vo veci konania... pod č. 17 Cb/69/2008, bolo vykonané rozsiahle dokazovanie za naviac práce a preukázané boli... O predmetnom nároku sťažovateľa o naviac práce mohlo byť rozhodnuté už na pojednávaní dňa 10. 11. 2009. Vzhľadom k tomu mám zato, že v časti tohto nároku... pretrvávajú prietahy v konaní takmer 4 roky. Napriek tomu, že sme minimálne piatimi podaniami... žiadali o čiastočný rozsudok, súd o tomto návrhu nijako nerozhodoval a nevyjadril sa k nim. Pokiaľ ide o deklarovanú právnu zložitosť sporu, podľa môjho názoru ide iba o posúdenie, či odporca... je alebo nie je povinný zaplatiť cenu za dielo a naviac práce, ktoré objednal, prevzal a zaviazal sa uhradiť. Pokiaľ ide o viaceré vzájomné návrhy odporcu, ktoré podľa môjho názoru mali byť posudzované v samostatnom konaní, doposiaľ neboli nároky odporcu riadne špecifikované, preukázané a preto... nebolo umožnené k nim zaujať kvalifikované stanovisko.*“.

Sťažovateľ kritizuje okresný súd aj za to, že „*dňa 4. 10. 2012... uznesením prerušil konanie 17 Cb 63/2012 z dôvodu, že prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. O mesiac neskôr bola zákonná sudkyňa toho názoru, že v konaní možno pokračovať, bez ohľadu na predošlé rozhodnutie a dňa 6. 11. 2012 uznesením pokračuje v konaní 17 Cb 63/2012. Dva dni nato dňa 8. 11. 2012 uznesením súd rozhodol o spojení konaní 17 Cb 63/2008 a 17 Cb 63/2012. Dôvody vydania týchto troch uznesení v krátkej časovej nadväznosti nám nie sú známe a zákonná sudkyňa ich nešpecifikovala ani v predmetnom vyjadrení.*“.

Sťažovateľ k obrane okresného súdu ďalej zdôraznil, že „*vykonan v rámci ochrany svojich práv všetky svoje návrhy, podania, sťažnosti výlučne z dôvodu, že súdne konania na Okresnom súde Martin podľa jeho názoru neprebiehajú v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a ani v súlade s Ústavou SR*“.

Pokiaľ ide o kritérium postupu súdu, podľa sťažovateľa „*zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení konštatuje, že súd vo vec pravidelne a bez zbytočných prietahov spôsobených*

súdom, koná. Dôležité však podľa môjho názoru je, že nerozhoduje. Cieľom súdneho konania je rozhodnúť a nie vykonávať pravidelne úkony v súdnom konaní... V jednotlivých súdnych konaniach bolo vykonaných mnoho pochybení, tak ako sme presne špecifikovali v ústavnej sťažnosti zo dňa 12. 7. 2012 a jej doplneniach zo dňa 13. 3. 2013 a 18. 3. 2013, vo veci rozhodnuté doposiaľ nebolo, a preto je podľa môjho názoru nesporné, že boli spôsobené prietahy v konaní.“.

10. Ústavný súd na okresnom súde zistil, že ku dňu rozhodovania o sťažnosti nie je predmetné konanie právoplatne skončené.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby

v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto na splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Základnými kritériami hodnotenia veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95).

Vec sťažovateľa vedenú pred okresným súdom pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 možno podľa názoru ústavného súdu považovať za skutkovo náročnú. Predmet konania totiž súvisí s dodaním špecifických technologických zariadení zjavne určených na zabudovanie do rozsiahlejšieho komplexného výrobného zariadenia (podľa tvrdení sťažovateľa predmetné technologické zariadenia boli už zabudované „*do iného zariadenia v spoločnosti V. vo Švédsku*“). Predmetom konania potom mala byť povinnosť odporcu zaplatiť nezaplatený zvyšok ceny za dodanie technologických zariadení a za práce vykonané sťažovateľom nad rámec pôvodnej objednávky po dohode s odporcom. Samotný identifikovaný predmet konania (zaplatenie za dodávku tovaru) nepredznamenáva skutkovú zložitost', tá sa však po zrušení doručených platobných rozkazov postupne prehĺbovala na podklade tvrdení a dôkazných návrhov účastníkov konania.

Spočiatku sa skutkové rozpory sťažovateľa a odporcu týkali len interpretácie obsahu preberacieho protokolu (odporca v ňom vytýkal vady objednanej dodávky), neskôr sa pridružili argumenty o oneskorenej dodávke komponentov na zhotovenie zariadení a o dodatočných pokynoch odporcu na spôsob realizácie diela. Odporca vzápätí namietal zmatečnosť faktúry č. 207077, ktorá „obsahuje akoby kumuláciu faktúrovaných súm, ktoré už boli predtým faktúrované v iných faktúrach a dobropisovaných“ (č. 1. 66). Napokon dôvodil, že „si ako dielo objednal kompletne zariadenie, nie čiastkovú montáž“ (č. 1. 66). Naopak, sťažovateľ tvrdil, že predmetom diela „bola nie výroba, ale montáž komponentov“ (č. 1. 67).

Popísané nejasnosti si vyžiadali predloženie ďalších listinných dôkazov (projektovú dokumentáciu, účtovnú dokumentáciu týkajúcu sa spornej faktúry, korešpondenciu medzi stranami, faktúry, ktoré podľa odporcu boli zahrnuté v spornej faktúre č. 207077, fotodokumentáciu, dôkazy o štandardných postupoch objednávania, potvrdzovania a účtovania diel vyhotovených pre odporcu v minulosti), ale aj svedecké výpovede zamerané na podrobné okolnosti zhotovovania objednaných zariadení (technológia zvarovania dodaných komponentov vo väzbe na spôsob následného skúšania zvarov). Dôkazná situácia si napokon vyžiadala znalecké dokazovanie.

Ústavný súd v hodnotených súvislostiach poukazuje na skutočnosť, že ani zložitost' sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (mutatis mutandis I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03).

Po právnej stránke ústavný súd nepovažuje posudzované konanie za zložité. Ide o žalobu o zaplatenie časti ceny diela, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka žalovaného konania (druhé kritérium ústavno-súdneho prieskumu), ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že sťažovateľ žiadal 19. januára 2010 o odročenie pojednávania nariadeného

na 21. január 2010 pre krátkosť času na oboznámenie sa s vyjadrením (16 husto písaných strán) a listinnými dôkazmi (73 strán) predloženými 18. januára 2010 odporcom. Uvedenú procesnú žiadosť ústavný súd vyhodnotil ako odôvodnenú, a to s ohľadom na časové napätie vzniknuté medzi nariadeným pojednávaním a odporcom doručeným vyjadrením spolu s dôkazmi.

Rovnako tak sťažovateľ žiadal 17. decembra 2010 okresný súd o predĺženie lehoty na zaujatie stanoviska k vyjadreniam odporcu vzhľadom na ich obsiahlosť (prílohy v rozsahu 65 strán). Následne svoje stanovisko doručil sťažovateľ okresnému súdu 17. januára 2011. Táto žiadosť sťažovateľa však podľa názoru ústavného súdu neprispela k spomaleniu skúmaného konania, pretože ešte 10. decembra 2010 okresný súd zrušil termín pojednávania nariadeného na 20. január 2011 z dôvodu čerpania dovolenky zákonnej sudkyne a nový termín pojednávania nariadil na 3. február 2011.

Napokon aj 3. mája 2011 požiadal sťažovateľ o odročenie pojednávania nariadeného na 6. máj 2011, a to pre chorobu právneho zástupcu. Okresný súd v ten istý deň pojednávanie nariadené na 6. máj 2011 odročil, avšak „z dôvodu, že do konania bude uznesením pribratý znalec“. Uvedenou žiadosťou o odročenie pojednávania teda sťažovateľ nespôsobil predĺženie konania.

Sťažovateľ nedodrжал na pojednávaní 3. februára 2011 súdom určenú lehotu na predloženie listinných dôkazov (dodacie listy o dodávke komponentov). Lehota bola limitovaná 4. marcom 2011, no podklady sťažovateľ doručil 24. marca 2011. Ani uvedená skutočnosť sa však podľa názoru ústavného súdu nepodpísala pod spomalenie priebehu konania, keďže okresný súd nasledujúce pojednávanie nariadené na 1. apríl 2011 zrušil z dôvodu nesplnenia povinností odporcu uložených na predchádzajúcom pojednávaní, ako aj z dôvodu ďalších dôkazných návrhov, ktoré odporca okresnému súdu doručil v krátkom čase pred 1. aprílom 2011.

Námietka zaujatosti vznesená sťažovateľom v úvode pojednávania nariadeného na 4. október 2012 nemohla prispieť k predĺženiu konania, pretože konajúca sudkyňa

ju vyhodnotila ako neprípustnú podľa § 14 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a ďalej pokračovala v pojednávaní.

Sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 9. november 2012 v podaní doručenom okresnému súdu 19. októbra 2012, v ktorom namietal, že mu nebola doručená zápisnica z posledného pojednávania ani ďalšie dôkazy tvoriace obsah súdneho spisu, a tak *„nie sú splnené podmienky na riadnu prípadu navrhovateľa na súdne pojednávanie“*. Pritom ústavný súd z obsahu vyžiadaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ žiadal okresný súd 5. septembra 2011 aj 30. januára 2012 o doručenie dôkazného materiálu tvoriaceho súčasť súdneho spisu, na čo okresný súd nereagoval (v druhom prípade iba sťažovateľovi oznámil, že súdny spis je u ustanoveného znalca).

Spomalenie priebehu konania si vyžiadala námietka zaujatosti podaná sťažovateľom v konaní vedenom sp. zn. 17 Cb 63/2012, pretože po spojení konaní vedených pod sp. zn. 17 Cb 69/2008 a pod sp. zn. 17 Cb 63/2012 na spoločné konanie (8. novembra 2012) bolo potrebné námietku zaujatosti predložiť krajskému súdu na rozhodnutie. Na krajskom súde bol z tohto dôvodu spis od 29. novembra 2012 do 11. februára 2013. Rovnako po vznesení ďalšej námietky zaujatosti bol spis predložený krajskému súdu 29. apríla 2013, odkiaľ sa vrátil 27. mája 2013.

Ústavný súd v zhode s okresným súdom konštatuje, že sťažovateľ skutočne vzniesol opakovane námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyni a opakovane podával aj sťažnosti na postup okresného súdu. V tejto okolnosti ústavný súd už uviedol, že uplatnenie práva vzniesť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, nemôže byť na ťarchu účastníka (napr. II. ÚS 55/08). Uplatnenie procesných práv sťažovateľa ako účastníka konania (vznesenie námietky zaujatosti, podanie sťažnosti na postup súdu) nevytvára pre okresný súd prekážku, ktorá by bránila v jeho plynulom postupe, aj keď tieto skutočnosti môžu mať v konečnom dôsledku vplyv na predĺženie konania (III. ÚS 367/2010). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu však za prietahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania

neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03).

Navyše, ústavný súd z chronológie žalovaného konania predloženej okresným súdom zistil, že vybavovanie viacerých sťažností na postup súdu podaných sťažovateľom nebolo časovo náročné (vo väčšine prípadov netrvalo dlhšie ako týždeň).

Ústavný súd uzatvára, že sťažovateľovo správanie v žalovanom konaní nevykazovalo žiadne známky úmyselnej obštrukcie, a uplatňovaním svojich zákonom garantovaných procesných práv sťažovateľ prispel k spomaleniu konania pred okresným súdom len v malej miere.

3. Pri treťom kritériu, a to skúmanie existencie zbytočných prietahov v konaní, ústavný súd konštatuje, že v žalovanom konaní sa nevyskytli dlhotrvajúce obdobia procesnej pasivity okresného súdu.

Kratšie obdobie neodôvodnenej nečinnosti možno okresnému súdu vytknúť pri odstraňovaní nedostatkov návrhov sťažovateľa na vydanie platobných rozkazov. Ústavný súd neopomína, že perfektnosť návrhu na vydanie platobného rozkazu je primárne vecou procesnej zodpovednosti navrhovateľa, jej neunesenie ale nemôže ospravedlniť štvormesačné vyčkávanie konajúceho súdu s jednoduchou výzvou na splnenie poplatkovej povinnosti. Účel skrátenej formy konania (o platobnom rozkaze) spočívajúci v pokuse o čo najrýchlejšie nastolenie právnej istoty sporových strán sa totiž takouto pasivitou nemôže naplniť.

V konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cb 67/2008 ešte pred spojením s konaním sp. zn. 17 Cb 69/2008 okresný súd po doručení odporu odporcu (23. decembra 2008) až 11. septembra 2010 odstraňoval výzvou jeho nedostatky a po doručení vyjadrenia sťažovateľa k podanému odporu (21. septembra 2009) bol pasívny až do 16. septembra 2010, keď došlo k spojeniu s vecou sp. zn. 17 Cb 69/2008.

K zbytočným priet'ahom v súdnom konaní môže podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu dôjsť nielen nekonaním príslušného súdu, ale aj takou činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa obrátil na súd (II. ÚS 64/99, III. ÚS 203/09). To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99).

Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Takáto povinnosť je konkretizovaná jednak v § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, jednak v § 100 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a napokon v § 114 ods. 1 OSP, podľa ktorého predseda senátu pripraví konanie tak, aby bolo možné rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní. Nerešpektovanie týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku môže v okolnostiach konkrétneho súdneho konania znamenať neefektívny a nesústreďený postup konajúceho súdu, a tým aj porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 296/09).

Okresný súd na pojednávaní 10. novembra 2009 uložil účastníkom konania predložiť do 7. decembra 2009 dôkazné návrhy, čo odporca nedodrжал. Naopak, odporca predložil okresnému súdu 18. januára 2010 (teda tri dni pred ďalším nariadeným pojednávaním) svoje vyjadrenie, ktorého rozsah primäl s'ťažovateľa požiadať o odročenie nariadeného pojednávania pre nedostatok času na oboznámenie sa s materiálom odporcu. Za týchto okolností bolo pochopiteľné, že okresný súd zrušil skôr nariadený termín pojednávania (21. januára 2010) a nariadil nový termín na 4. marec 2010.

V období do 4. marca 2010 síce účastníci opäť okresnému súdu doručovali svoje repliky a dupliky, podľa názoru ústavného súdu však obsah podania doručeného odporcom

okresnému súdu 3. marca 2010 nemožno akceptovať ako dôvod, pre ktorý by sa pojednávanie na druhý deň nemohlo uskutočniť. V predmetnom podaní totiž odporca predniesol procesné návrhy, ku ktorým postačovalo vyjadrenie sťažovateľa na pojednávaní (spojenie vecí s alternatívou prerušenia jedného konania do skončenia druhého konania spadajú v prevažnej miere do rámca diskrecie konajúceho súdu). Pokiaľ ide o uplatnenie pohľadávky na započítanie (tiež obsah podania doručeného okresnému súdu 3. marca 2010), okresný súd ignoroval fakt, že vzájomný návrh odporcu bol právoplatne vylúčený na samostatné konanie (uznesenie z 10. novembra 2009) a započítací prejav neposúdil ako rozšírenie vzájomného návrhu, hoci v neskoršej fáze konania už konštatoval čiastočné prekryvanie sa vzájomného návrhu a kompenzačnej námietky (odôvodnenie uznesenia z 8. novembra 2012). Neuskutočnenie pojednávania 4. marca 2010 treba teda pričítať na ťarchu konajúceho súdu.

V nasledujúcom období síce účastníci (hlavne sťažovateľ) doručovali súdu svoje vyjadrenia, okresný súd však bol pasívny až do pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 11. novembra 2010. V tomto časovom úseku okresný súd iba vydal uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie. Predĺženie konania v časovom úseku od 10. novembra 2009 do 11. novembra 2010 je tak potrebné pričítať predovšetkým konajúcemu súdu. Iba čiastočne sa na tomto predĺžení podieľal odporca, a to nerešpektovaním sudcovskej lehoty určenej na pojednávaní 10. novembra 2009 spojeným s doručením rozsiahleho vyjadrenia a dôkazového materiálu 18. januára 2010.

Aj samotné spojenie vecí sp. zn. 17 Cb 69/2008 a sp. zn. 22 Cb 67/2008 na spoločné konanie uznesením zo 16. septembra 2010 je prejavom nesústreďeného postupu okresného súdu, keďže na vedenie konania sp. zn. 22 Cb 67/2008 bol upozornený odporcom na pojednávaní 11. júna 2009 a z vyžiadaného spisu vyplýva, že okresný súd sa 23. septembra 2009 oboznámil so spisom sp. zn. 22 Cb 67/2008. Ústavný súd pritom bez ambície zasahovať do rozhodovania okresného súdu konštatuje, že predmet, skutkové pozadie i osoby účastníkov na prvý pohľad predurčujú spojenie oboch konaní na spoločné konanie.

Od pojednávania 11. novembra 2010 sa okresný súd v žalovanom konaní zaoberal aj nárokom odporcu na náhradu škody, hoci tento netvoril predmet konania a vzájomný návrh bol ešte 10. novembra 2009 vylúčený na samostatné konanie. Popísaný nesústreďený postup okresného súdu dokresľuje zo spisu zistená skutočnosť, že až 20. apríla 2011 dala zákonná sudkyňa súdnej kancelárii pokyn na vytvorenie fotokópií podaní tvoriacich v súhrne vzájomný návrh odporcu, keďže tento bol uznesením z 10. novembra 2009 vylúčený na samostatné konanie, no v priebehu celého uvedeného časového úseku technicky nebol vytvorený nový spis so samostatnou spisovou značkou. Súčasne zákonná sudkyňa nariadila predložiť spis do podateľne (č.1530). Následne okresný súd (ako to vyplýva z odpovede jeho predsedníčky z 21. februára 2013 na sťažnosť sťažovateľa) zistil, *„že písomná podoba vzájomného návrhu sa v spise nenachádza... Bol však daný pokyn dňa 20. 04. 2011, aby kópia vzájomného návrhu bola opätovne vyžiadaná od právneho zástupcu spoločnosti H...“*.

I okolnosti znaleckého dokazovania naznačujú nesústreďený postup konajúceho súdu. Uznesenie o ustanovení znalca z 20. júna 2011 nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2011. Napriek tomu sa súdny spis dostal k znalcovi až 2. decembra 2011, teda takmer po piatich mesiacoch. Obsah vyžiadaného spisu pritom nepreukazuje žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali uvedený časový odstup.

Ustanovený znalec 5. januára 2012 oznámil okresnému súdu ukončenie svojej znaleckej činnosti, avšak súčasne navrhol postup, ako v nariadenom znaleckom dokazovaní pokračovať ďalej. Okresný súd potom, hoci išlo o jednoduchý úkon, až 20. marca 2012 ustanovil podľa § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyčiarknutého znalca za znalca ad hoc a ten doručil znalecký posudok okresnému súdu 21. mája 2012. Znalecké dokazovanie tak trvalo takmer rok, hoci podľa uznesenia okresného súdu z 20. júna 2011 mal ustanovený znalec preložiť znalecký posudok do 90 dní odo dňa prevzatia súdneho spisu.

Nesústredenosť postupu zjavne vrcholila 23. septembra 2011, keď dal okresný súd pokyn na vymáhanie preddavku uloženého sťažovateľovi na trovy znaleckého dokazovania uznesením z 20. júna 2011 napriek tomu, že toto uznesenie nebolo právoplatné z dôvodu odvolania podaného 20. júla 2011 sťažovateľom. Pritom z odpovede predsedníčky okresného súdu z 24. apríla 2013 na sťažnosť sťažovateľa na postup súdu vyplýva, že ešte ani v tom čase odvolanie sťažovateľa nebolo preložené krajskému súdu na rozhodnutie.

4. Konanie v predmetnej veci ústavný súd kvalifikuje ako konanie vykazujúce prietahy relevantné z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy. Zo sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania i z predmetného súdneho spisu vyplýva, že na vzniku a pretrvávaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu týkajúceho sa dĺžky konania vo veci vedenej okresným súdom majú rozhodujúci podiel viaceré nedostatky v činnosti tohto súdu, tak ako boli uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia. Ich výsledkom je skutočnosť, že do dnešného dňa nie je žalované päť rokov trvajúce konanie právoplatne ukončené, ba nebolo vyhlásené meritórne rozhodnutie. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené v 1 bode výroku tohto nálezu.

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal, čo žiada aj sťažovateľ v petite svojej sťažnosti. V danom prípade posudzované konanie vedené na okresnom súde nie je v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, preto bolo potrebné popri vyslovení porušenia označených základných práv sťažovateľa prikázať, aby okresný súd konal v predmetnej veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

6. Ústavný súd považoval potrebné vysporiadať sa aj s návrhom sťažovateľa na „*nariadenie predbežného opatrenia*“, ktorým navrhol, aby ústavný súd uložil okresnému súdu povinnosť „*zdržať sa konania v právnej veci vedenej... pod č. 17 Cb/69/2008 a v konaní č. 22 Cb/67/2008... a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o Ústavnej sťažnosti navrhovateľa zo dňa 12. 07. 2012 vrátane*

jej neskorších doplnení“. Odôvodnenie tohto návrhu sťažovateľa preukazuje, že obsahovo nadväzuje na časť sťažnosti, ktorú ústavný súd pri predbežnom prerokovaní uznesením č. k. III. ÚS 157/2012-33 z 3. apríla 2013 odmietol. Rozhodovaniu o predložennom procesnom návrhu tak chýba právny význam. Navyše, v časti prijatej na ďalšie konanie sa sťažovateľ domáhal ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a teda aj príkazu konať bez prietáhov adresovanému okresnému súdu. V týchto okolnostiach pôsobí návrh na dočasné opatrenie (navrhovaná povinnosť okresného súdu zdržať sa konania vo veci samej) zmätočne. Z uvedených dôvodov bolo podľa názoru ústavného súdu bez právneho významu rozhodovať o návrhu sťažovateľa na dočasné opatrenie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € „z dôvodu, že trpí neistotou v spravodlivý súdny proces, pričom máme za to, že požadované finančné zadosťučinenie je vzhľadom k zmareniu možnosti sťažovateľovi opakovane reálne a v súlade so zákonom domôcť svojich práv pre Okresným súdom Martin, primerané“.

Ústavný súd stabilne judikuje, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 289/09).

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, konštatovanú mieru jeho skutkovej náročnosti, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania, a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva.

V okolnostiach posudzovaného prípadu berúc do úvahy spomenuté determinanty ústavný súd považuje za primerané priznať sťažovateľovi sumu 1 000 € (bod 3 výroku nálezu). Pri určovaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera ESLP, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom JUDr. M. Š., B. Sťažovateľ si uplatnil trovy právneho zastúpenia v sume 247 €, a to za „za 2 právne úkony právnej pomoci á 123.50 EUR“.

Ústavný súd je zhodne so sťažovateľom toho názoru, že je potrebné mu priznať náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie (sťažnosť). Tieto úkony boli vykonané v roku 2012.

Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase vykonania úkonov právnej služby (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa § 11 ods. 3 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 763 € pre úkony v roku 2012), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2012

odmenu v sume 127,17 €. Režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje 7,63 € za každý úkon právnej pomoci.

S poukazom na výsledok konania má podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie – sťažnosť), preto základná sadzba tarifnej odmeny v tomto prípade je 254,34 €. K tejto sume je potrebné pripočítať režijný paušál v celkovej sume 15,26 € (dvakrát 7,63 €). Spolu tak trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú 269,60 €.

Sťažovateľ si však v sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania iba v sume 247 €, preto ústavný súd vzhľadom na svoju viazanosť petitom sťažnosti (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) uložil okresnému súdu povinnosť zaplatiť náhradu trov konania v sume 247 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2013